

Ietekmes uz vidi novērtējums

Publicēts: 22.03.2020.

Likumdošana

Ietekmes uz vidi novērtējums (IVN) ir viens no tiem vides aizsardzības politikas instrumentiem, kas aptver un ietekmē visdažādākās ar vidi saistītās jomas. IVN ir jāuztver kā procedūra, kas ir piemērojama, lai novērtētu paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes novēršanai vai samazināšanai.

Pretstatā normatīvajiem aktiem, kas regulē kādu konkrētu vides sektoru, piemēram, ūdeni vai gaisu, IVN ir vērsts uz visu vidi ietekmējošo jautājumu izvērtēšanu. Šis izvērtēšanas process ir jāuzsāk pēc iespējas agrākā paredzētās darbības plānošanas, projektēšanas un lēmumu pieņemšanas stadijā. Veicot IVN būtu jānovērtē šādas paredzētās darbības izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē:

- tās kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību,
- bioloģisko daudzveidību (tai skaitā īpaši aizsargājamās sugas un to dzīvotnes, īpaši aizsargājamās un Eiropas Savienības nozīmes biotopus),
- augsni, zemes dzīles, gaisu, ūdeni un klimatu,
- ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu,
- iespējamā pakļautība avāriju vai katastrofu riskiem, kā arī
- visu augstāk minēto jomu mijiedarbību.

Svarīga loma ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā ir atvēlēta sabiedrībai, kurai ir dotas plašas iespējas līdzdarboties vides jautājumu izvērtēšanā, kā arī ietekmēt lēmuma pieņemšanas gaitu un galarezultātu.

Prasības ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrai Latvijā nosaka likums ["Par ietekmes uz vidi novērtējumu"](#) un Ministru kabineta 2015.gada 13.janvāra noteikumi Nr.18 [„Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību”](#). Šajos normatīvajos aktos ir pārņemtas Eiropas Savienības dalībvalstīm saistošās prasības, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/52/ES ar ko groza Direktīvu 2011/92/ES par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011.gada 13.decembra direktīvas 2011/02/ES par dažu valsts un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (kodificētā versija) u.c.direktīvām. IVN procedūru saskaņā ar likumu koordinē un pārtrauga Vides pārraudzības valsts birojs (VPVB).

Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pielikumā „Objekti, kuru ietekmes novērtējums ir nepieciešams” ir uzskaitītas darbības, kurām obligāti piemērojama IVN procedūra, bet 2.pielikumā „Darbības, kurām nepieciešams sākotnējais izvērtējums” uzskaitītas darbības, kurām jāveic sākotnējo izvērtējumu. Sākotnējo izvērtējumu veic Valsts vides dienesta attiecīgā reģionālā vides pārvalde saskaņā ar iepriekšminētajiem Ministru kabineta noteikumiem pieņem lēmumu, vai darbībai ir piemērojama pilna IVN procedūra. Par ietekmes sākotnējo izvērtējumu paredzētās darbības ierosinātājs maksā valsts nodevu, kuras apmēru nosaka MK 2007.gada 9.oktobra noteikumi Nr.689 „Noteikumi par valsts nodevu par paredzētās darbības ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu”.

Ja paredzētajai darbībai IVN nav nepieciešams, Valsts vides dienests izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai. Kārtību, kādā Valsts vides dienests izdod tehniskos noteikumus, nosaka Ministru kabineta 2015.gada 27. janvāra noteikumi Nr.30 [„Kārtība, kādā Valsts vides dienests izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai”](#). Noteikumu pielikumā ir arī uzskaitītas darbības,

kurām ir nepieciešami tehniskie noteikumi. Par tehnisko noteikumu izsniegšanu maksājama valsts nodeva 50 euro apmērā. Norādām, ja darbībai veikts sākotnējais izvērtējums un pieņemts lēmums par IVN nepiemērošanu, valsts nodeva par tehnisko noteikumu izsniegšanu nav jāmaksā. No valsts nodevas par tehnisko noteikumu izsniegšanu atbrīvotas valsts un pašvaldību institūcijas.

Ja paredzētajai darbībai nav jāveic IVN, bet tā skar vai var ietekmēt Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), darbības ietekme tiek novērtēta saskaņā ar MK 2011. gada 19. aprīļa noteikumiem Nr.300 „[Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju \(Natura 2000\)](#)”.

Tādiem dokumentiem, kā teritorijas plānojumi, nozaru politikas pamatnostādnes, plāni un programmas u.c., kuru īstenošanai varētu būt būtiska ietekme uz vidi, tiek veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums. Eiropas Savienības mērogā to nosaka Parlamenta un Padomes 2001.gada 27. jūnija Direktīva 2001/42/EC “Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu”. Šīs direktīvas prasības stratēģiskajam ietekmes uz vidi novērtējumam ir noteiktas likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumos Nr.157 „[Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums](#)”. Stratēģisko novērtējumu veic plānošanas dokumentiem to sagatavošanas laikā, pirms dokumenti tiek iesniegti pieņemšanai. Stratēģiskā novērtējuma process līdzīgi kā IVN process paredz sabiedrības informēšanu un publisko apspriešanu, kā arī iespējas sniegt plānošanas dokumenta izstrādātājam savus ierosinājumus

[Informācijas apkopojums par IVN procedūru](#)

- Plašāka informācija par IVN un stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, atrodama [Vides pārraudzības valsts biroja tīmekļvietnē](#).
- Informācija par pārrobežu ietekmes uz vidi novērtējumu un pārrobežu stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu atbilstoši [Espo konvencijai](#) atrodama [Vides pārraudzības valsts biroja tīmekļvietnē](#).
- Informācija par sākotnējo izvērtējumu un tehniskajiem noteikumiem atrodama [Valsts vides dienesta tīmekļvietnē](#).

<https://www.varam.gov.lv/lv/ietekmes-uz-vidi-novertejums>